

Vorbim
despre texte!

Citesc cu Ronți!

Descoperă
biblioteca
mea!

NUME ȘI PRENUME

VÂRSTAMEA

Colecție îngrijită de
Corina Țăranu

Caiet de lectură
și aplicații **clasa** 4

Cuprins

Titlu	Competențe specifice	Pag.
UNITATEA 1 – FRUNZELE TOAMNEI		5
Scrisori către fiul meu Fragment din „Cuore, inimă de copil”, Edmondo de Amicis	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	6
Plouă George Topârceanu	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.4; 3.6; 4.4;	9
Prepelița și puii ei Lev Tolstoi	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.6; 4.4;	11
Nastratin Hogeia Povești din literatura turcă	2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	13
Legenda Mureșului și a Oltului Legendă populară	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	15
Un acvariu nou text nonliterar	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.6; 4.4;	18
Minunata călătorie a lui Nils Holgersson - fragment Selma Lagerlöf	1.4; 2.1; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	20
Comoara Fragment din „Aventurile lui Tom Sawyer”, Mark Twain	1.1; 1.2; 1.3; 1.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4;	23
Ai citit cu atenție? Verifică-te singur!		26
UNITATEA 2 – PRINTRE FULGII IERNII		27
Biblioteca lui Stardi Fragment din „Cuore, inimă de copil”, Edmondo de Amicis	1.1; 1.2; 2.2; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4;	28
Ocaua lui Cuza Dumitru Almaș	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	30
Muzicanții din Bremen Frații Grimm	1.1; 1.2; 2.2; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4;	34
Pictorul și camera sa interpretarea unei lucrări artistice	2.2; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4;	38
Călătoria în Liliput Fragment din Capitolul I, „Călătoriile lui Gulliver”, Jonathan Swift	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	39
Neascultătorii bandă desenată	1.1; 1.2; 1.3; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6;	42
Nașterea Mântuitorului Ion Creangă	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	44
Sfârșitul iernei Vasile Alecsandri	1.3; 1.4; 2.2; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4;	47
Evaluare la finalul semestrului I Foc! Cum procedăm în caz de incendiu?		50

UNITATEA 3 – PETALE DE PRIMĂVARĂ		52
Luna mai George Coșbuc	1.1; 1.4; 2.2; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4;	53
Sărăcuțul Emil Gârleanu	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	55
Iepurașul Peter Beatrix Potter	1.1; 1.2; 1.3; 3.2; 3.3; 3.4;	58
Curățenia de primăvară ghid de utilizare aspirator	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	61
Viața pe insulă Fragment din Capitolul XIII, „Robinson Crusoe”, Daniel Defoe	1.3; 1.4; 2.2; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4;	64
Papagalul, prietenul vorbăreț text nonliterar	1.1; 1.2; 1.3; 3.2; 3.3; 3.4;	67
Fișă de identitate Papagalul gri african	1.2; 1.3; 1.4; 2.2; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4;	69
Recordurile păsărilor text nonliterar	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	71
Lebăda Mihai Eminescu	1.3; 2.2; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6;	73
Ai citit cu atenție? Verifică-te singur!	1.1; 1.4; 2.2; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4;	75
UNITATEA 4 – LA MUNTE, LA MARE, LA LECTURĂ		76
Micul prinț în deșert fragmente din Capitolele II și III, „Micul prinț”, Antoine de Saint-Exupéry	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	77
Descoperă Sahara! pagină din enciclopedie	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	80
Animalele deșertului text nonliterar	1.2; 1.3; 1.4; 2.2; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4;	83
Titanic, povestea unui naufragiu text nonliterar	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	85
Cetăți medievale și biserici fortificate itinerariul unei excursii	1.1; 1.2; 2.2; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4;	87
Simbolurile jocurilor olimpice text informativ	1.1; 1.2; 2.2; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4;	91
Evaluare finală Zmeu, zmeu călător - text informativ	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	93
Jurnal de lectură		95
Soluții		96

UNITATEA 1: PAGINI DE TOAMNĂ

În această unitate:

- vei realiza deducții simple pe baza lecturii unui text;
- vei extrage informații de detaliu dintr-un text literar sau informativ;
- vei deduce sensul unui cuvânt prin raportare la mesajul lecturat;
- vei descrie un personaj urmărind un set de repere;
- vei asocia informații descoperite în textele lecturate cu experiențele proprii;
- vei formula întrebări și vei oferi răspunsuri la întrebări;
- vei formula enunțuri care exprimă mesajul unui text;
- vei formula concluzii simple pe baza lecturii textelor informative sau literare;
- vei identifica titlul și autorul unui text;
- vei identifica enunțuri adevărate, false;
- vei extrage din text elemente semnificative pentru a susține o opinie referitoare la textul citit;
- vei identifica elementele textului care fac posibilă înțelegerea acestuia;
- vei pune în ordine etapele unei povestiri;
- vei povesti pe scurt o secvență dintr-o poveste;
- vei realiza o schemă pentru a ilustra ceea ce ai înțeles dintr-un text informativ;
- vei realiza proiecte care vizează legăturile dintre lumea reală și cea imaginară prezentată în textul citit;
- vei face predicții cu privire la conținutul unui text pornind de la imagine/titlu;
- vei extrage din text elemente semnificative pentru susținerea unei opinii;
- vei realiza mici proiecte de documentare.

1 Scrisori către fiul meu

Fragmente din „Cuore, inimă de copil” de Edmondo de Amicis

Școala

Vineri, 28

Da, dragul meu, Enrico, bine zicea mama, că ți-e grea cartea! Văd că nu mergi la școală cu toată inima, cum mi-ar plăcea mie; și-mi pare rău! Nu știi cât de urâtă și lungă ar fi toată ziua dacă n-ai merge la școală! După o săptămână, dezgustat de lenevia ta, n-ai să știi ce să te faci de urât și cum să te mai rogi de noi să te trimitem iar la școală. Toată lumea învață acum, fătul meu! Uită-te la meseriașii care se duc la școală seara, după ce au muncit ziua întreagă; uită-te la femeile și fetele din popor, care se duc să învețe duminica, după ce au lucrat toată săptămâna; uită-te la soldații care-și iau cărțile și caietele în mână, când se întorc de la exerciții zdrobiți de osteneală.

Gândește-te la copiii muți, la cei orbi, căci și ei învață. Pușcăriașii chiar, sunt siliți să învețe să citească și să scrie.

Închipuiește-ți că dimineața, când ieși din acasă, aici, în orașul tău, alți treizeci de mii de băieți se duc, ca tine, să se închidă, vreme de trei ceasuri, într-o clasă, ca să învețe.

Mai mult! Gândește-te la sumedenia de copii care, aproape în aceeași oră, merg la școală în toate țările din lume. Urmărește-i cu închipuirea cum se duc, străbătând potecile satelor, străzile zgomotoase ale orașelor, mergând de-a lungul mărilor și al lacurilor, când sub arșița unui soare dogoritor, când prin negură; în bărci, prin țările străbătute de canale; călări, prin câmpiile întinse; cu sania, prin ținuturile troienite de zăpadă; prin văi și pe dealuri; prin păduri și pâraie, suindu-se pe cărările singuratice ale munților; singuri sau mai mulți împreună, toți cu cărțile în mână îmbrăcați în mii de feluri, vorbind mii de limbi; din cele din urmă școli ale Rusiei, ca și pierdute prin zăpezi, până la școlile Arabiei umbrite de palmieri.

Mii și milioane, toți merg să învețe, într-o sută de chipuri deosebite, cam aceleași lucruri. Închipuiește-ți acel furnicar de copii a o sută de popoare, acea nemărginită mișcare din care faci și tu parte, și gândește-te că, dacă ar înceta acea mișcare, omenirea ar recădea în barbarie, căci această mișcare e însuși progresul, speranța și fala lumii!

Înainte dar, soldățel al armatei celei mari! Cărțile sunt armele tale, clasa e escadronul tău, câmpul de bătaie e lumea întreagă și izbânda e propășirea omenirii. Ia seama, Enrico dragă, să n-ajungi un soldat netrebnic!

Tatăl tău

Mama

Joi, 10

Fiul meu, azi în fața profesoarei fratelui tău nu te-ai purtat cu respectul convenit mamei tale. Să nu cumva să ți se mai întâmple astfel; cuvântul m-a atins la inimă. Pe dată mi-am adus aminte că mama ta, acum câțiva ani, a stat, mai multe nopți de-a rândul aplecată spre micul tău pat, măsurându-ți răsuflarea, vărsând lacrimi amare, gândindu-se cu groază că ai putea să mori. Mi-era teamă să nu-și piardă mințile! Amintindu-mi aceasta, mi-a fost necaz pe tine! Tu să mâhnești astfel pe mama ta? Pe mama ta, care ar da un an de fericire, ca să-ți cruțe o durere de un ceas! Care ar cerși pentru tine! Care s-ar lăsa să fie omorâtă, ca să-ți scape viața! Ascultă, Enrico, întipărește bine în minte zisele mele!

Închipuiește-ți că-ți sunt ursite în viață multe zile grele, dar cea mai grea, cea mai amară va fi aceea în care vei pierde pe mama ta!

Când vei fi bărbat încercat în toate nevoile vieții, o vei chema de mii de ori, cuprins de o dorință nespusă de a auzi măcar un singur moment glasul ei, de a o vedea iarăși cu brațele deschise, ca să te arunci în ele, plângând ca un sărman copil fără ocrotire și fără încurajare. Cum îți vei aduce aminte de cea mai mică scupărare ce-i vei fi pricinuit și cu câtă remușcare le vei plăti pe toate. (...)

Enrico, dragul tatei, ferește-te de un așa chin! Află, fiul meu, că iubirea către mamă este cea mai sfântă dintre iubirile omenești! Vai de acela care o necinstește! Ucigașului, care își respectă mama, tot îi mai rămâne ceva cinste în suflet, pe când cel mai glorios dintre bărbați, care o amărește și o batjocorește, este o ființă nemernică! Să nu-ți mai iasă vreodată din gură un astfel de cuvânt, către aceea căreia îi datorezi lumina zilei și când, din nebăgare de seamă, ți s-ar mai întâmpla ceva, nu frica de tatăl tău, ci avântul inimii tale să te arunce la picioarele ei, rugând-o să-ți șteargă cu un dulce sărutat semnul nerecunoștinței de pe frunte.

Te iubesc mult, fiul meu, ești cea mai dulce speranță a vieții mele! Fii cuminte și în timp de câteva zile, să nu-mi aduci mângâierile tale, căci n-aș putea să ți le întorc cu inima toată!

Tatăl tău

• Ce ne spune textul?

1 Scrie numărul răspunsului care se potrivește fiecărei întrebări.

Răspunsul nr.

a) Cum consideră tatăl că e ziua unui copil care nu merge la școală?	
b) Care sunt adulții despre care tatăl îi spune copilului că își doresc să învețe?	
c) Despre ce țări este vorba în prima scrisoare?	
d) Ce învață mii și milioane de copii?	
e) Ce consideră tatăl că reprezintă cărțile?	
f) În ce situație s-a purtat băiatul rău cu mama lui?	
g) După părerea tatălui, ce îi datorează băiatul mamei sale?	

Răspunsuri

1. Adulții care își doresc să învețe sunt meseriașii, femeile din popor și soldații.
2. În text este amintită îndepărtata Rusie și Arabia.
3. Băiatul s-a purtat urât cu mama lui în fața profesoarei fratelui său.
4. Tatăl consideră că acestea sunt niște arme.
5. Tatăl consideră că ziua unui copil care nu merge la școală este urâtă și lungă.
6. Mii și milioane de copii învață cam aceleași lucruri.
7. Copilul îi datorează mamei faptul că e în viață.

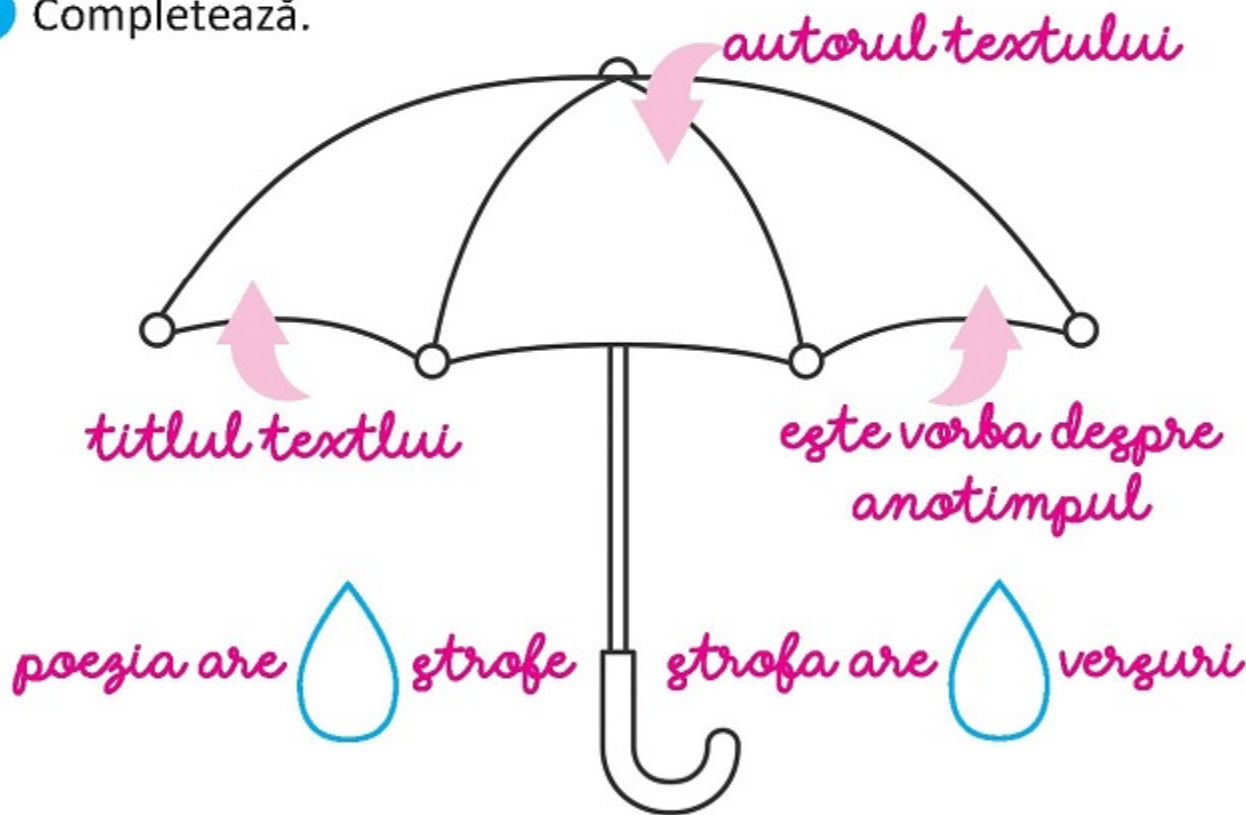
2 După ce ai citit lectura, cum explici cuvintele folosite de tatăl lui Enrico la începutul scrisorii?

Da, dragul meu, Enrico, bine zicea mama, că ți-e grea cartea!

3 **Exprimă-ți părerea!** Ai aflat din primul text faptul că tatăl consideră învățătura ca fiind folositoare pentru fiul său. Tu ce crezi despre aceasta?

- 2 Care este semnificația versului:
„Pe-aici când plouă, plouă, nu se-ncurcă!”?

- 3 Completează.

Știi că...?

- Dacă porcii din gospodăria țărănească duc în gură paie din coteț, înseamnă că se apropie timp urât și rece. De aici zicala: „Umblă porcul cu paiul în gură”.
- Expresia „ca o curcă plouată” se poate folosi pentru a descrie o persoană tristă, abătută.

- 4 Care este sentimentul predominant în poezie? De unde reiese acest lucru?

Ne jucăm cu cuvintele!

- 5 Găsește în poezie substantivele care se potrivesc definițiilor.
- Prelungire a acoperișului unei construcții care apără pereții de ploaie →
 - Durată, interval între două momente →
- 6 Găsește cuvinte cu înțeles opus pentru:
- ziua - _____ a plânge - _____ a se lumina - _____ puțin - _____
- 7 Alege unul dintre cuvintele **cer** sau **veste** și alcătuește enunțuri în care cuvântul ales să aibă înțelesuri diferite.
-
-
- 8 Alcătuește oral enunțuri cu expresiile: **streșinile plâng, soarele sărac, a se crăpa de zi, a face în ciudă.**

joc

- 9 Memorează poezia și recit-o expresiv în fața clasei, accentuând mai ales versurile amuzante.

Părerea mea despre această lectură:

3 Prepețița și puii ei

Lev Tolstoi

La sfârșitul verii, o prepețiță își clocește ouăle într-un lan de ovăz. Scoase puii, dar se tot teme că stăpânul ogorului va începe să cosească ovăzul. Plecând după hrană pentru pui, le porunci acestora să asculte bine și să-i povestească tot ce vor vorbi oamenii între ei.

Când se întoarse, pe înserate, la cuib, puii îi dădură următoarea veste:

– E rău de noi, măicuță! A trecut pe aici stăpânul ogorului împreună cu feciorul său și i-a spus acestuia: „Ovăzul meu a dat în pârg, trebuie cosit. Să te duci, fiule, pe la vecini și prieteni, să le spui că-i rog să vină la coasă.” E rău de noi, măicuță, mută-ne de aici, căci mâine dimineață vecinii vor fi în lan.

Bătrâna prepețiță îi ascultă cu luare-aminte și spuse:

– Nu vă fie teamă, copii, stați fără grijă, ovăzul nu va fi secerat atât de repede!

A doua zi în zori, prepețița zbură iar într-ale ei și iar le porunci puilor să asculte ce mai spune stăpânul lanului. Când s-a întors la cuib, puii i-au spus:

– A dat stăpânul pe aici, măicuță, i-a tot așteptat pe prietenii și vecinii lui, dar n-a venit nimeni. Atunci i-a spus feciorului: „Să te duci fiule pe la frați, pe la cumnați, pe la cumetri, să le spui că-i rog să vină neapărat mâine la coasă.”

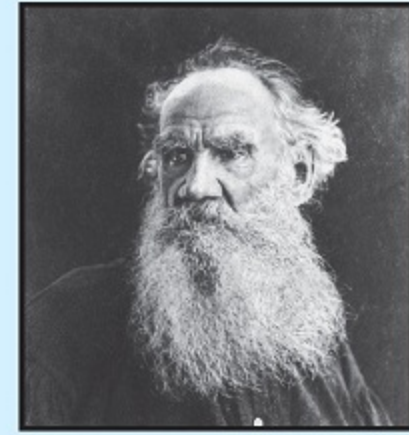
– Nu vă speriați copii, nici mâine nu va fi secerat ovăzul, spuse bătrâna prepețiță.

În ziua următoare, întorcându-se iar la cuib, îi întrebă:

– Ei, ce-ați mai auzit?

– A venit iar stăpânul cu feciorul lui, au tot așteptat rudele, dar acestea nu s-au arătat. Atunci i-a spus feciorului: „Se vede că degeaba așteptăm aici, că ajutor nu vom primi de nicăieri. Ovăzul e în pârg. Să pui în rânduială cele de trebuință, căci mâine, cum o crăpa de ziuă, venim aici și ne punem singuri pe coasă.”

– Ei, puișorii mei, spuse prepețița, de vreme ce omul a hotărât să pună singur mâna, fără să aștepte ajutorul altora, treaba se va face. Se cade să ne mutăm de aici.

Lev Tolstoi

1828 - 1910

A fost un scriitor rus care a încercat prin operele sale să educe atât adulții, cât și copiii. Povestirile sale emoționante sunt pline de învățătură și de sfaturi demne de urmat.

Fișa de lectură

Titlul textului

Autorul textului

Ce ne spune textul?

1 Scrie într-un enunț despre ce este vorba în text.

2 Completează fiecare întrebare cu unul dintre cuvintele din lista dată. Apoi, răspunde oral la întrebări.

- a) sunt personajele lecturii?
- b) se petrece acțiunea lecturii?
- c) se petrece acțiunea lecturii?
- d) o anunță pe prepeliță care sunt intențiile plugarului?
- e) îi cere ajutorul stăpânul lanului?
- f) este hotărât stăpânul lanului să secere singur?
- g) crezi că se simțeau puii de prepeliță așteptând seceratul?

Cine
De ce
Când
Unde
Cum
Care
Cui

3 Subliniază în text cuvintele care ne arată că prepelița se hotărăște să își mute cuibul din lanul de ovăz.

4 Ordonează ideile principale.

- Văzând că ovăzul a dat în pârg, stăpânul lanului cere ajutorul vecinilor și prietenilor pentru a secera.
- Auzind că stăpânul își va secera lanul cu fiul său, prepelița hotărăște să-și mute cuibul.
- Pentru că rudele nu îl ajută, stăpânul lanului hotărăște să secere lanul de ovăz împreună cu fiul său.
- O prepeliță și puii ei aveau cuibul într-un lan de ovăz.
- Deoarece vecinii și prietenii nu îl ajută, omul cere ajutorul rudelor sale pentru a secera lanul de ovăz.

5 Alege răspunsul corect.

a) Mesajul textului este:

- Aveți încredere în forțele proprii!
- Așteptați ajutorul celor din jur!
- Lăsați-vă treburile în grija altora!

b) Alt titlu potrivit pentru lectură ar fi:

- Puișorii
- Secerișul
- Ajută-te singur!

c) Prepelița este:

- înțeleaptă
- nepăsătoare
- leneșă

6 Documentează-te și notează un proverb despre muncă.

• Ne jucăm cu cuvintele!

7 Scrie cuvinte:

a) cu înțeles asemănător pentru:

- a pârgui → _____
- stăpân → _____
- teamă → _____

b) cu înțeles opus pentru:

- repede → _____
- a veni → _____
- a primi → _____

8 Explică expresiile:

- a crăpa de ziuă → _____
- cu luare-aminte → _____

Părerea mea despre lectură:

4 Nastratin Hoge

Povești din literatura turcă

Citește cu Ronți.

Cine era Nastratin?

Nastratin era un *hoge*, adică un învățător. Poveștile despre el se spun în mai multe țări ale lumii. El este un bărbat înțelept, dar și naiv în același timp. În toate anecdotele (povestiri amuzante cu învățătură), personajul găsește o cale de scăpare din situațiile delicate cu ajutorul înțelepciunii și al bunului simț, deseori zăpăcindu-i pe cei cărora le vorbește.

Se crede că s-ar fi născut în urmă cu aproape 1000 de ani, într-un oraș din Turcia.

Cu trecerea anilor, tot mai multe povestiri au fost create, avându-l ca erou pe acest personaj. În continuare, vei putea să citești câteva dintre ele.

Nastratin copil

În copilărie, un vecin îl întrebă pe Nastratin:

- Măi, Nastratine, care dintre voi doi este mai mare, tu, sau fratele tău?
- Anul trecut, mama zicea că fratele meu este cu un an mai mare decât mine; anul acesta cred că avem amândoi aceeași vârstă.

Hoțul și Nastratin

Într-o noapte, un hoț veni să fure lucrurile lui Nastratin care, simțind, se prefăcu adormit, până ce hoțul, rând pe rând, îi luă toate lucrurile. Nastratin rămase cu casa goală.

Atunci se sculă și în plină noapte, hoțul se trezi cu Hoge la ușă.

- Ce te-a apucat, Hoge, de mă vizitezi în miezul nopții?
- Păi ce rost mai avea să-mi muți toate lucrurile, dacă nu voiai să locuiesc și eu la tine?

Hoge privighetoare

Într-o zi, Hoge intră într-o livadă străină și începu să înfulece piersici.

- Ce faci, omule, în grădina mea? strigă stăpânul livezii.
- Ce să fac, sunt o biată privighetoare, zise Hoge încercând să imite o privighetoare răgușită.
- Ce cântec mai e și ăsta?
- De privighetoare începătoare, îi răspunse Hoge.

Fesul și cititul

Un om primi o scrisoare trimisă din Bagdad și-l rugă pe Hoge să i-o citească.

- Nu o pot citi, spuse Hoge, pentru că nu este scrisă în limba noastră. Omul se supără:
- Nu îți este rușine, Hoge? Degeaba mai porți fesul dacă nu știi să citești nici o scrisoare.

Fu rândul Hogii să se supere. Își scoase fesul și i-l trânti omului în cap.

- Na, acum citește tu, dacă crezi că fesul te face să fii mai isteț decât alții.

Când nu ești dispus să dai

Un vecin îi ceru Hogii o sfoară. Hoge se făcu doar că o caută, intră în casă și ieși repede, spunând:

- N-am de unde să-ți gădesc sfoară, pentru că nevastă-mea a întins pe ea făina.
- Vecinul, mirat, îi răspunde:
- Cum să întindă făina pe sfoară, cine a mai auzit așa ceva?
- Hogea îi răspunde:
- Dacă îți spuneam că nu vreau să ți-o dau, te-ai fi supărat. Așa că, mai bine mirat, decât supărat.

Ce ne spune textul?

- Răspunde oral la întrebări.
 - Care a fost răspunsul pe care l-a dat Nastratin când un vecin l-a întrebat care dintre el și fratele lui e mai mare?
 - Ce a făcut Nastratin când un hoț i-a furat toate lucrurile?
 - Ce a spus Nastratin când a fost prins furând piersici?
 - Cum a procedat Nastratin când i s-a reproșat că are fes, dar nu înțelege să citească scrisoarea?
 - Care e motivul pentru care Nastratin nu a împrumutat sfoara?
- Discută cu colegii!**
 - Care dintre snoave ți se pare mai interesantă? De ce?
 - Care este învățătura din snoava „Când nu ești dispus să dai“? Ești de acord cu comportamentul personajului? De ce?
- Notează trăsăturile lui Nastratin Hogea care reies din comportamentul lui.

- Ce alte personaje apar alături de Nastratin?

Povestioară	Personaje
Nastratin copil →	
Hoțul și Nastratin →	
Hogea privighetoare →	
Fesul și cititul →	
Când nu ești dispus să dai →	

Ne jucăm cu cuvintele!

- Găsește cuvinte cu înțeles asemănător pentru:
fes - _____ isteț - _____ a înfuleca - _____ mirat - _____

- „Un vecin îi ceru Hogei o sfoară. Hogea se făcu doar că o caută...”

Cuvintele subliniate înseamnă:

- se duse se prefăcu se transformă

Părerea mea despre această lectură:

5 Legenda Mureșului și a Oltului

Legendă populară

Citește cu Ronți.

A fost odată, în vremuri îndepărtate, când se nășteau poveștile, în vârf de munte o falnică cetate cu două turnuri. Aici trăiau de multă vreme împăratul și a lui nevastă ce aveau doi fii gemeni care semănau ca două picături de apă. Deși asemănători la înfățișare, cei doi aveau firi atât de diferite, încât din orice nimic se luau la ceartă și se trânteau, de tremura pământul.

După o vreme, când feciorii crescuseră mai mari, împăratul a părăsit cetatea cu toată oastea sa și se duse la război, de unde nu s-a mai întors. Crăiasa a trimis călăreți spre toate zările, în căutarea bărbatului ei, însă solii nu l-au găsit pe stăpân nicăieri. Murise craiul departe, într-o crâncenă bătălie. Dar împărăteasa nu știa acest lucru și se întreba mereu în sinea ei: „Ce-am să mă fac eu, cu feciorii mei nărăvași?”. Se frământa zi-lumină și se gândea: „Se bat cât e ziua de lungă și chiar de le-am făcut fiecăruia un turn, ei tot nu pot a se înțelege. În turnul de miazănoapte locuiește Mureș, iar în turnul de miazăzi stă Olt. Sunt mari acum, numai buni de însurătoare, păcat că niciodată nu se pot împăca.”

Într-una dintre zile, Mureș, mai calm și mai înțelept puțin, îi spuse lui Olt:

– Frate Oltule, mama noastră plânge întruna după tata, împăratul ținutului. Hai să facem ceva!

– Eu zic, frate Mureș, să lăsăm cearta și răutatea dintre noi deoparte și să plecăm în căutarea părintelui nostru. Cine știe în ce păduri o zace rănit sau în ce temnițe înlănțuit, iar noi stăm aici și ne certăm.

Așa s-au dus cei doi la mama lor, crăiasa și i-au vorbit de hotărârea lor. Auzindu-i ce grăiesc, mama a vărsat lacrimi de durere, dar și de fericire. De fericire pentru că feciorii ei erau vrednici și viteji și de durere pentru că plecau în lumea largă și îi era frică să nu-i piardă. Așa că le spuse cu glas blând:

– Așa să fie, feciorii mei. Plecați în căutarea craiului, dar băgați de seamă: orice în drumul vostru veți întâmpina, să fiți uniți și peste tot să mergeți împreună căci de-o fi să reușiți, doar împreună veți reuși.

Au plecat cei doi prinți, dar cum au ieșit din cetate au început să se certe încotro să o apuce, pentru că de mici erau prea diferiți la fire:

– Să plecăm spre miazănoapte! spuse Mureșul.

– Ba nu! S-o luăm spre miazăzi! țipă Oltul.

Multă vreme se certară și în cele din urmă se hotărâră:

– Eu am crescut în turnul de miazănoapte și plec în acea direcție! zise Mureșul.

– Iar eu am crescut în turnul de miazăzi, și într-acolo voi merge! răspuse Oltul.

S-au despărțit, iar Mureșul cel molcom a pornit-o spre nord, iar Oltul cel iute s-a repezit spre sud.

După o vreme, pe Mureș l-a răzbit dorul după fratele său:

– Ne-om certa noi, și-a zis Mureșul, dar ținem unul la altul că doar frați suntem. Mama ne-a rugat să nu ne despărțim. Mă întorc să-l găsesc pe fratele meu!

Pe o vale, Mureșul s-a întors spre miazăzi, dar nu l-a mai

găsit pe Olt. S-a rătăcit și a luat-o spre apus, prin câmpii așa de frumoase, încât și-a uitat fratele geamăn.

În cetatea de scaun, crăiasa primi vești de la solii ei:

– Chiar de la poartă, mărită crăiasă, Olt și Mureș s-au certat și s-au despărțit, încălcând porunca măriei tale. Supărată, crăiasa a alergat să-și întoarcă feciorii din drum, dar nu i-a mai putut ajunge, deoarece fugeau strașnic în părți diferite. S-a pornit să plângă năvalnic și să se roage să-i fie salvați feciorii ei:

– Doamne, te rog îndrumă pașii feciorilor mei. L-am pierdut pe crai. Fă, Doamne, orice numai să nu piară niciodată fiii mei! se ruga cu lacrimi în ochi împărăteasa.

Dumnezeu a ascultat ruga și îndată a hotărât să-i prefacă pe cei doi prinți în râuri nemuritoare. Și râuri au rămas până astăzi, păstrându-și numele: MUREȘUL și OLTUL.

Mureșul curge lin spre câmpie, cuminte și cu speranța că, după multe cotituri, își va găsi fratele geamăn. Iar oamenii îl cântă astfel:

*Mureș, Mureș, apă lină,
Trece-mă-n țară străină
Și-mi fă parte de hodină.*

Pe când Oltul cel iute și năbădăios, se izbește în pietrele munților, le răscolește tumultos, spumegă și se însângerează la Turnul Roșu. Iar oamenii i-au născocit un cântec potrivit:

*Oltule, râu blestemat,
Te-ai făcut adânc și lat
Că vii mare, spumegat,
Și cu sânge-amestecat.*

• Ce ne spune textul?

1 Răspunde oral la întrebări.

- Care sunt personajele acestei lecturi?
- Unde trăiesc ele?
- Ce relație este între cei doi tineri, Olt și Mureș?
- De ce pornesc cei doi în călătorie?
- Ce se întâmplă încă de la poarta cetății?
- Ce îl roagă mama lor pe Dumnezeu?
- Ce se întâmplă cu cei doi tineri ca urmare a rugăciunii mamei lor?

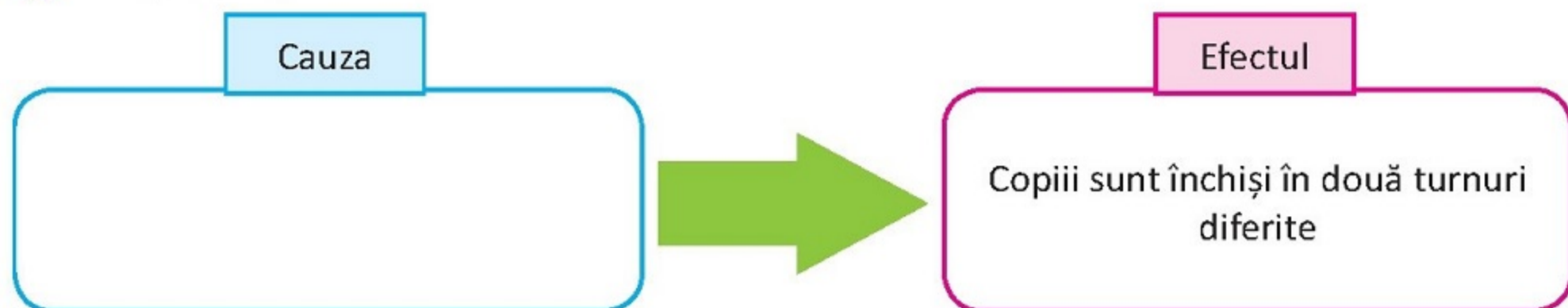

2 Numerotează etapele povestirii în ordinea corectă.

- Rugăciunea împărătesei este ascultată și cei doi fii sunt transformați în două râuri nemuritoare.
- 10** Despre râul Mureș se spune că e lin, iar despre Olt că e iute și năbădăios.
- 1** Într-o cetate cu turnuri trăia un împărat, împreună cu soția lui și cei doi fii ai lor.
- Împăratul moare în bătălie, dar soția lui nu știe de ce nu se mai întoarce acasă.
- La poartă, cei doi frați se despart, unul o ia spre miazănoapte, iar altul spre miazăzi.
- Împărăteasa trimite soli după fii ei, dar aceștia nu îi mai găsesc.
- Împărăteasa se roagă ca fii ei să nu piară niciodată.
- Împăratul a plecat la război împreună cu oastea sa.

- Cei doi frați hotărăsc să pornească în căutarea tatălui lor.
- Încă de mici, cei doi copii, deși erau gemeni, aveau firi diferite și adesea se luau la trântă.

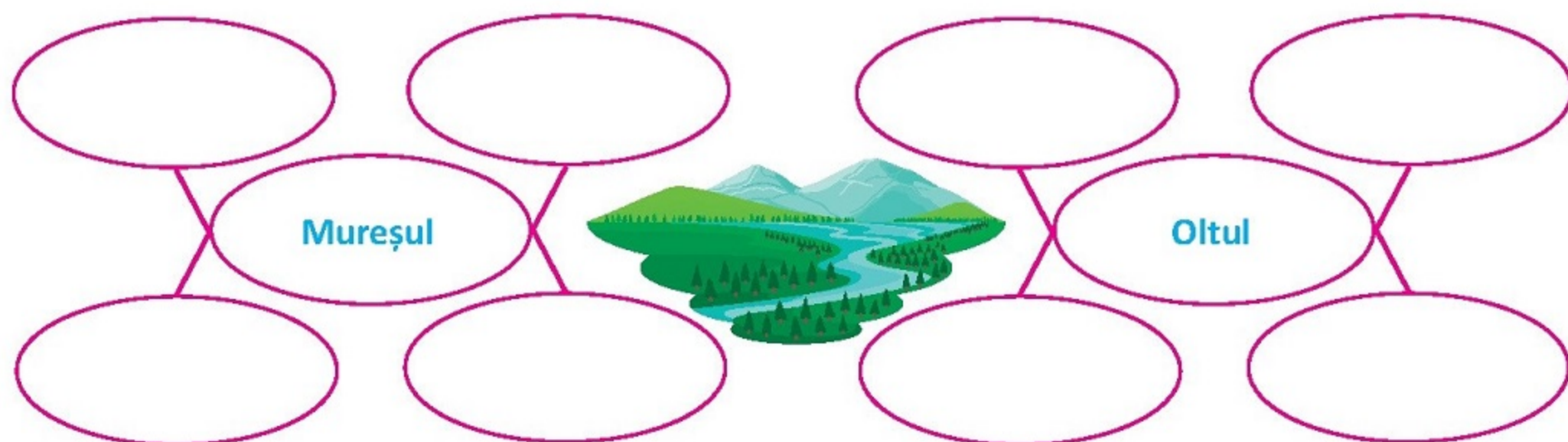
3 Completează.

4 **Discută cu colegii!**

Citind această lectură, afli o legendă despre felul în care au apărut râurile Mureș și Olt. Mai știi astfel de povestiri care arată felul în care au apărut sau au fost create anumite lucruri?

5 Notează însușiri ale personajelor și ale râurilor în care s-au transformat.

- Cu care dintre cele două personaje te asemeni? De ce?

6 Subliniază în textul lecturii cântecul pe care îl cântă oamenii pentru Olt.

• Ne jucăm cu cuvintele!

7 Găsește cuvinte cu sens opus pentru:

diferite → _____

răi → _____

repede → _____

nemuritoare → _____

8 Alcătuieste enunțuri în care cuvântul **cer** să fie mai întâi un substantiv și apoi un verb.

joc

9 Citiți în perechi dialogul pe care îl au cei doi frați:

- când se hotărăsc să pornească în căutarea tatălui lor;
- când se hotărăsc în ce direcție să pornească.

Părerea mea despre această lectură:

